

36 mió kr. í sjeý minuttir

Tað var ognarvøksturin hjá partabræva-eigarunum, tá Atlantic Petroleum sum fyrsta føroyska felag varð skrásett á Virðisbrævamarknaði Føroya

VIRÐISBRØV

Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo

Tað var rættur hátíðardámur í nýggju hølunum hjá Gourmet við Skálatrøð mikumorgunin.

Eftir at tosað hevur verið um og arbeitt hevur verið við einum føroyskum virðisbrævamarknaði seinastu árin, gjørdist marknaðurin nevnlíga veruleiki mikumorgunin.

Fyrsta felagið at skráseta seg var Atlantic Petroleum, og smílini á nøkrum av hjástøddu eigarunum vuku við fullari ferð, tá marknaðurin læt upp kl. 11.00. Varisliga metingin undan skrásetingini segði, at kursurin skuldi verða 314 krónur fyri hvørt partabrævið, men tað var skjótt, at tøluni øktust. Longu sjeý minuttir seinni stóð 362 út fyri seinasta handlin, og tað er vorðið sum forrentningur. Umroknað vit hetta upp á tey 750.000 partabrøvini, svarar tað til eina virðisøking á 36 mió kr. í sjeý minuttir!

Fortreyt fyri menning

Stjórin á Íslenska keypsskalanum ivast ikki í, at ein virðisbrævamarknaður kann koma øllum búskapinum at gagni

VMF

Jákup Mørk

Til staðar, tá fyrsta føroyska felagið varð skrásett á VMF, var eisini stjórin hjá íslenska virðisbrævamarknaðinum, ICEX, sum stendur fyri tekniska partinum av marknaðinum.

Thordur Fridjónsson, sum stjórin eitur, vildi sum so ikki siga so nógv um serstøk føroysk viðurskifti, sum kunnu gera seg galdandi, men hann vísti á, at í Íslandi hevði marknaðurin havt ovurstóran týðning fyri búskaparlígu gongdina.

– Fyri Føroyar vóni eg, at hetta kann gerast ein bylgjubrotari í arbeiðinum at fáa ein livandi marknað, sum eisini er sera týðningarmikil fyri búskapin.

– Í Íslandi hava vit seinastu 10 árin ment ICEX til ein sera týðandi aktør í búskapinum sum heild, og eg ivist ikki í, at hetta hevur havt stóran týðning fyri stóra búskaparvøkturin, sum hevur verið hesi árin. Í miðal hevur vøkturin verið eini 4-5% um árið í eitt drúgt tíðarskið, og vit rokna eisini við, at hetta fer at halda seg nokur ár afturat.

– Tað eru sjálvandi nógvir lutir, sum hava ávirkað hetta, men liberalisering og privatisering hevur eisini havt týðandi leiklut í hesi menningini, helt Thordur Fridjónsson.

ACT	AUBA	BAIK	BURD	FIEY	FL	FLAGA	FMB	FO-ATLA	GRND	HAMP	ICEQ

Kursurin á Atlantic Petroleum stóð á 362 eftir bara sjeý minuttum. Hetta var 48 stig hægri, enn tá marknaðurin opnaði, og 97 stig hægri enn, tá felagið seinast teknaði partapening stutt undan ársskiftinum

Upplagt við Íslandi

Men eisini tey, sum vara av marknaðinum og nýggju skrásetingini tóktust vera væl nøgd.

Sigurd Poulsen, stjóri hjá VMF setti hátíðarhaldi, sum hann kallaði ein stóran

dag fyri føroyskar íleggjarar. Ikki minst takkaði hann Atlantic Petroleum fyri teirra slóðbrótandi leiklut, nú teir sum fyrsta felag eru skrásettir.

– Hetta gevur okkum marknað, sum kanska er

íslendskur og føroyskur tekniskt, men íleggjararnir eru úr altjóða umhvørvinum, helt stjórin.

Og Vilhelm Petersen, stjóri hjá Atlantic Petroleum fegnaðist eisini um stigið, sum nú var tikið.

Kaupthing átti fyrsta handilin

Stjórin í Kaupthing Føroyar var errin um, at teir í skrásetingini av Atlantic Petroleum hava verið partur av fyrstu útlendsku skrásetingini í Íslandi yvirhøvur

VMF

Jákup Mørk

Út fyri fyrsta handlinum við partabrøvunum, sum eru merkt FO-ATLA, stóð Kaupthing Føroyar.

Tað er kanska ikki so løgið, at føroyska íleggjarafelagið á hendan hátt var við til at markera fyrstu føroysku skrásetingina á VMF. Men í júst hesum førinum hevur Kaupthing eisini havt

Umframt at vera fyrsta føroyska skrásetingin á VMF, so er hetta eisini fyrsta útlenska skrásetingin á IEX yvirhøvur, og tað eru vit fegnir um at vera partur av, heldur stjórin hjá Kaupthing Føroyar

ein leiklut sum annað enn bara ein virðisbrævahandl-

ari.

– Vit hava verið partur av fyrireikandi arbeiðinum hjá Atlantic Petroleum í hesum, sigur Peter Holm, stjóri hjá Kaupthing Føroyar.

– Tað vil siga, at vit hava hjálpt til við teimum praktisku viðurskiftunum í skrásetingini, eins og vit eisini hava havt eina ráðgevandi funktión hjá felagnum í hesum. Tað er jú eitt sindur øðrvísi, enn tá bara skrásetur eitt smápartafelag her í Føroyum, tí tað eru hópin av krøvum, sum skulu uppfyllast, áðrenn ein slík skráseting kann fara fram.

Tit hava jú eitt sterkt bakland í Íslandi. Hevur tað ikki eisini verið ein fyrimunur í hesum arbeiðinum.

Og er tað ikki lættari hjá tykkum at koma inn sum market-maker, enn tað vildi verið hjá onkrum øðrum føroyskum felag?

– Tað kanst tú kanska siga, tí í ávisan mun, so kenna aktørarnir á marknaðinum jú okkum. Sum market-maker er tað eisini okkara leiklutur at vera við til at áseta prísir, og tað krevur eisini, at marknaðurin hevur álit á tær.

– Og í øllum førum eru vit serstakliga fegnir um, at vit hava verið partur av hesi skráseting. Umframt at vera fyrsta føroyska skrásetingin á VMF, so er hetta eisini fyrsta útlenska skrásetingin á IEX yvirhøvur, og tað eru vit fegnir um at vera partur av, heldur Peter.

Hóast felagið í hesum umfarinum ikki framdi nakra nýteknung, so økir skrásetingin um møguleikarnar at heinta kapital, tá tørvur er á hesum. Ein tørvur, sum kanska ikki er so lættur at nøkta í Føroyum í allar ævir.

– Vit hava síðani stovnanina framt triggjar nýteknungar. Tær hava fyri tað mesta gingið fyri seg í Føroyum, men við skrásetingini kann sigast, at dynnar av álvara eru lætnar upp, helt hann.

Tað hevur annars verið vanligt, at feløg í oljuvinnuni lata seg skráseta í antin London ella Toronto, men Vilhelm Petersen heldur sjálvur, at Ísland var hampuliga upplagt hjá teimum.

– Tað eru tað jú nógvir av eigarunum hjá okkum, sum hava áhuga í, at ein føroyskur partabrævamarknaður fæst at virka. Og tí var hetta stigið rættiliga upplagt.

Var hetta kanska eitt slag av eini skyldu hjá tykkum?

– Nei. Tað haldi eg ikki. Men vit eru sjálvandi fegnir um, at vit sum tað fyrsta felagið eru skrásettir. Og tað vóna vit kann verða gagnligt fyri bæði felagið og íleggjararnar, helt hann.

Hóast hann ikki hevur nakra funktión á virðisbrævamarknaðinum í, tá tosað verður um skipan og stýring, so hevur Peter Holm eisini átt sín leiklut í fyrireikanini av hesum. Og hann daldi ikki fyri, at talan var um eina stóra løtu, nú VMF av álvara læt dynnar upp.

– Eg var við í byrjanini av hesum arbeiðinum í 1996 ella har á leið, og í nokur ár var eg fast knýttur at hesum. Tá VMF so varð stovnað, vórðu uppgávurnar fyri tað nógva flutt yvir í nevndina, og tí er mín leiklutur ikki tann sami í dag. Men fyri tað nógva er talan kortini um somu persónar, sum í dag eru knýttir at VMF, og tað er einki at ivast í, at hetta er ein stór løta fyri okkum allar, helt Peter Holm at enda.

Málið er 60%

Stjórin í VMF vónar, at vit um eini tvey ár hava ein veruligan aktivan marknað í Føroyum

VMF

Jákup Mørk

Undir røðu síni segði stjórin fyri íslenska keypsskalan, at íslendingar í dag hava ein virðisbrævamarknað,

sum í virði svarar til 120% av bruttotjóðarúrtøkuni.

Sigurd Poulsen, stjóri í VMF, metir tó ikki, at hetta er eitt tal, sum føroyingar fara at røkka í bræði, men minni kann eisini gera tað, heldur hann.

– Tað ber sjálvandi ikki til at seta dagfesting á, men vit hava eina tíðarætlan, har vit vóna, at tað í 2007 eru nýggju føroyskar fyrirkur skrásettir. Vit vita jú, at

okkurt alment partafelag kanska kemur á marknaðin longu komandi ár, og røkka vit nýggju fyrirkum, so halda vit, at vit hava ein veruligan marknað.

Krevur tilvenjing

Verður tosað um longri tíðarskeið frameftir, so metir Sigurd, at vit innan eini 10 ár kunnu hava ein marknað, sum er eini 60% av BTÚ, men hann leggur samstundis dent á, at hetta krevur eina tilvenjing.

– Fyri feløgini setir tað jú stór krøv um bæði roknaskap og kunning sum heild. Tað er jú so, at eingi tíðindi skulu út, fyrr enn eigararnir hava fingið tey at vita. Og hesir skulu allir fáa boðini samstundis.

Men kunnu slíkar mannagongdir ikki verða truplar í Føroyum, har sambandið millum fólk er tætt, og har tað ofta kemur fyri, at nevndarlímur sita í fleiri feløgum. Feløg, sum tá kanska kunnu hava áhugamál sum ávíkavist keyparar og seljarar?

– Tað merkir sjálvandi, at feløg mugu skipa seg rætt. Og kanska eisini eitt sindur øðrvísi. Treytirnar á marknaðinum eru í øllum førum sera greiðar. Og tað verður eisini hildið eyga við, hvør keypir og selir. Tí verður eisini hugt væl eftir so-nevndu insider-handlunum, har keypari ella seljari kanska sita inni við vitan, sum onnur ikki hava. Og verður tað staðfest, so verður reagerað alt fyri eitt.